

MAGYAR NÉP

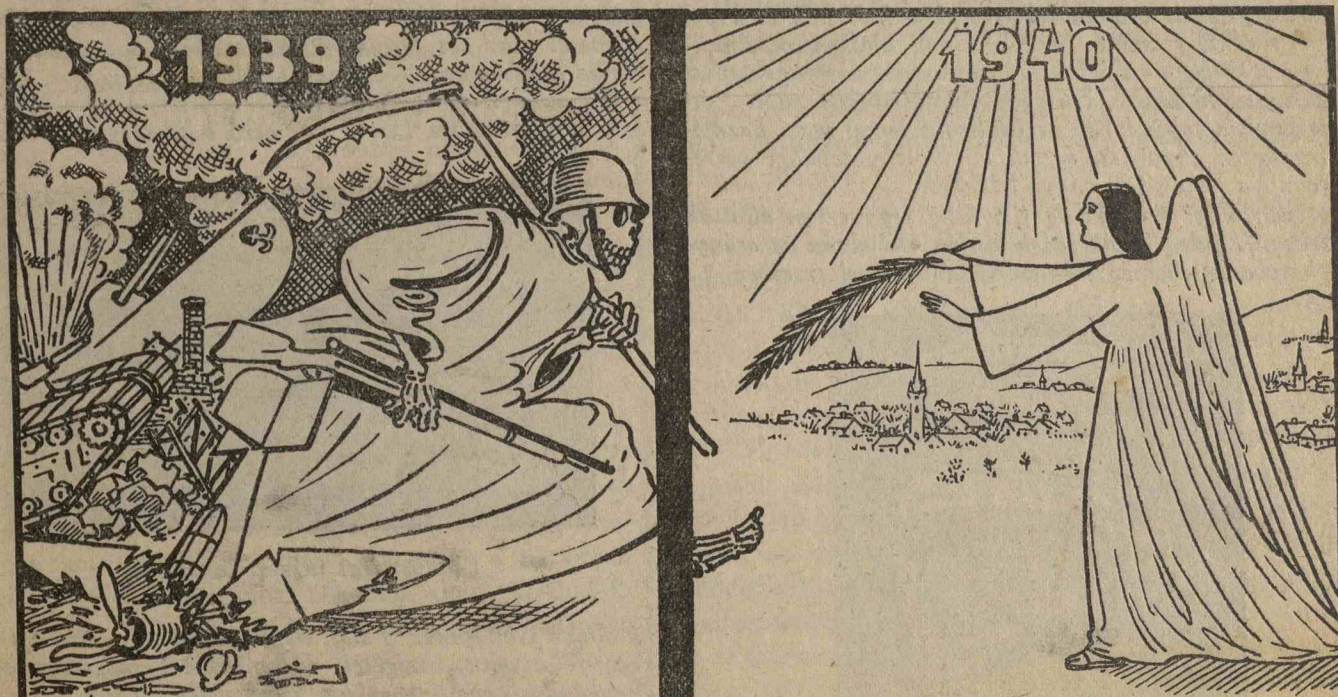
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre 150 lej, félévre 85 lej.
Egyes szám ára 4.— lej.
Külföldre egész évre 250.— lej.

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS
Felelős szerkesztő és ügyvezető igazgató
Dr. SZÁSZ FERENC

Megjelenik minden szombaton.
Laptulajdonos: MAGYAR NÉP R.-T.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ, STR. BARON L. POP 5. SZÁM.

Újévi látomás.

„És mikor felemelte kezét a Gonosz az új esztendő ellen is, hogy azt is elpusztítsa, megelegelé az Úr a veszedelmet, küldé az ő angyalát és monda a gonosznak, ki a népet öli vala:

Élég immár, hagyd el. ”

(Próféták könyve)

Őfelsége és Mihály nagyvajda a katonák között.

II. Károly király Őfelsége Mihály nagyvajda, trónörökös kíséretében váratlan látogatást tett Nagyváradon és Kolozsváron. Az uralkodó mindkét városban a hadsereget kereste fel. Őfelsége és a nagyvajda ebédjüket a katonák között költötték el. Ebéd alkalmával Őfelsége rövid beszédet mondott.

— Katonák! Azok egészségére üritem poharamat, akik éjjel és nappal az ország határain őröködnek és teljes szivemből kívánok minden jót nekik.

Az ebéd alatt a katonák karácsonyi énekeket adtak elő.

A szabadság és a becsület hősei.

Ott messze fenn, az örök jég zajlásától morajló tenger partja mellett ma egy hárommillió kis nép, a finn nemzet vívja élet-halálharcát. Most, amikor itt nálunk még mindig az angyaljárás örömetől hangosak a kunyhók és a paloták egyaránt, s amikor a béke isteni királyának eljövetelét, ha sok életgonddal is, de viszonylagos nyugalomban ülhettük meg itthon a csillogó karácsonyfák alatt: ott messze fenn, a fehér hó és az örökzöld fenyő igazi hazájában fegyverek ropogása, ágyuk bömbölése, repülők berregése remíti a békességre vágyó lelkeket.

A maroknyi Finnország fiai állig fegyverben állottak a betlehemi Kisdéd születésének éjjelén, vállalván az aránytalan harcot az ellenség megsemmisítő erejével szemben.

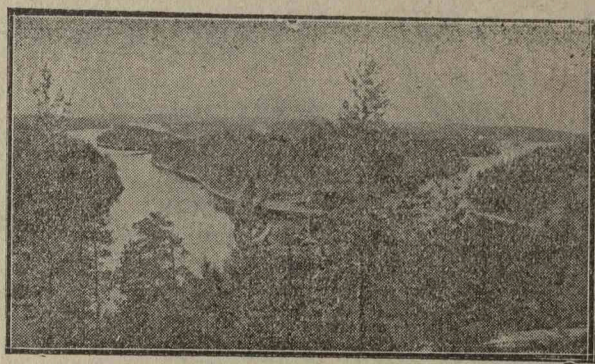

Mannerheim, a finnek főhadvezére.

Mi lehet az a csodálatos valami, ami az ezer tavak hideg, de szép és fehér országának fiait arra sarkallja, hogy piros vérük hullása árán is védjék földjüket, melyen születtek, mely táplálja és majd keblére öleli őket? Ez a csodálatos valami az élethez való jog, s ami vele jár, a haza

és a becsület szeretete. Minden népnek erre a három nagy érzésre van szüksége, ha fenn akar maradni.

Mi nem értünk a magas politikához, nincs is hozzá kedvünk foglalkozni vele. Mi egyszerű, emberi értelmes szemmel csak azt látjuk, hogy hatalmas szomszédja megtámadta a nemzeti önállóságát féltő Finnországot, melynél a szomszéd népessége majdnem hatvanszor nagyobb, s hogy ez a nép, ez a kis Dávid vakmerő bátorsággal áll ellent a

Finnországi tájkép tavakkal.

hatalmas Góliátnak. Talán azért küzd, hogy valami keskeny földnyelvet, szigetet, vagy kikötőt megtarthasson a birtokában, amit a hatalmas szomszéd elkíván? Nem ezért küzd. A kis finn nép sokkal többért: nemzeti létéért, szabadságáért és becsületéért küzd. Meg akarja védeni földjét, melyen ősei hitét továbbra is szabadon vallhatja, s amely föld neki életet és biztonságot nyújt. Meg akarja védeni szabadságát, mely a közösségnek ép úgy, mint az egyénnek egyik legdrágább kincse, s amelynek értékét csak akkor ismeri meg az ember, amikor már elvesztette. Meg akarja védeni becsületét, mely az ősi hit megvallásához, s a szabadság szeretetéhez szorosan hozzátartozik.

E három nagy érzés nélkül nem érdemes élni. Finnország a multakból tudja ezt. Éppen azért nem esztelen vakmerőség, hanem csodálatraméltó emberi hősiesség, amit most cselekszik, amikor hazájáért, szabadságáért és nemzeti

becsületéért utolsó csepp vérét kész feláldozni. Az ókorbeli hatalmas perzsa király sokezres sereggel indult Spárta, a híres görög város ellen, melyet védője, a hős Leonidász háromszáz emberrel tartóztatott fel a termópilei szorosnál. Gyalázatos árulás folytán bekerítették a maroknyi sereget, s valamennyien hősi halált haltak. Lehetséges, hogy végül árulás nélkül is legyőzte volna őket a talán hatvanszor nagyobb perzsa sereg. De Leonidász és háromszáz hős társának emléke 2400 év múltán is frissen él, s a maroknyi finn nemzet hősiességét az óriás ellenséggel 2400 év múlva is emlegetni fogja a történelem...

A hazáért, szabadságért és becsületért élni, dolgozni, s ha kell, meghalni igazi hősiesség. De szolgátságban élni

becsület nélkül, nem egyéb, mint gyalázat. A hős finn nép, melyre a magyar lélek a távolkeleti rokonság révén is különös részvétellel és szeretettel gondol, bizonyára elpusztul inkább, de még egyszer nem fogja vállalni a szolgátság gyalázatát.

Mi pedig, akik a világ másik sarkában meghúzódva, a vértől be nem szennyezett béke meleg emberi nyugalmaival ünnepeljük a világ Megváltójának születését, s kérjük a béke most született királyát, hogy adjon minden népnek megértést és elegendő belátást ahhoz, hogy a beköszöntő újlesztendő valamennyiünk számára a boldog béke újlesztendeje legyen...

P. Jánosy Béla dr.

A béke kilátásai és feltételei.

A háboru megindulása óta a béke feltételei sok változáson mentek át. Emlékezzünk még Chamberlain angol és Daladier francia miniszterelnök feltételeire, amelyek a béke egyedüli biztosítékaként Lengyelország, Csehország és a régi Ausztria határainak a visszaállítását jelölték meg. A két miniszterelnök egyöntetűen hangoztatta, hogy a harcban álló felek csak akkor hajlandók a békére, ha Németországban a nemzeti szocialista irányzat megbukik s az alkotmányos kormányzás megkezdődik. Ez nyílt hadüzenet volt Hitler kancellár s a mai nemzeti szocialista vezető férfiak részére. A háború azóta tart, sőt az orosz—finn háborúval kibővült. Oroszország mind nyíltabban Németország mellé áll s habár még nem történt nyílt diplomáciai szakítás, ma már az egész világ közvéleménye tudja, hogy Oroszország nyíltan szembe fordult a polgári államokkal, tehát elsősorban Angliával és Franciaországgal.

A háboru megindulása óta azonban állandóan szó van a békéről is. Olaszország semlegessége nem szolgál más célt, mint azt, hogy a kedvező pillanatban közbelépjen s a szemben álló felek közt a békét közvetítse. Legutóbb XII. Pius pápa mondott békebeszédet, amelyvel kapcsolatosan a világsajtó megállapította, hogy a beszéd sok tekintetben fedi a hivatalos Olaszország álláspontját is. XII. Pius pápa békebeszédét az angol és a francia lapok kedvező megjegyzésekkel kísérték s nagyon sok külföldi lap megállapította, hogy a háttérben az egész világon általános békemozgalom kezdődött. Érthető is ez. Anglia és Franciaország ugyan szemben áll Németországgal, de inkább békül ki még a Hitler-rendszerrel is, minthogy egész Európát elárasssa a kommunizmus hulláma. Kétségtelen, hogy a szembenálló felek a háborus célok kitűzésében messzire mentek, s ma még nem lehet megtalálni azt az alapot, amelyen a béketárgyalások elindulhatnak. Bizonyos jelek azonban arra mutatnak, hogy Anglia és Franciaország az orosz térhódítás óta bizonyos engedményekre hajlandó. Ma már a francia és angol államférfiak nem mondják azt, hogy nem hajlandók Hitler kancellárral és kormányával leülni a zöld asztalhoz. Nem beszélnek arról sem, hogy Lengyelországot, Csehszlovákiát és Ausztriát régi formá-

jukban vissza kell állítani. Különösen nagy figyelmet érdemel az a beszéd, amelyet Daladier francia miniszterelnök a szenátus ülésén mondott el. A francia miniszterelnök mérsékelt hangja a béke lehetősége előtt új ajtókat nyitott meg. Közvetlenül a Szentátya békebeszéde után Daladier kijelentette, hogy sem az angolok, sem a franciák nem követnek önző célokat. A francia—angol egység mindenki számára nyitva áll. Az bizonyos, — hangoztatta Daladier miniszterelnök, hogy anyagi biztosítékok nélkül Franciaország nem teszi le a fegyvert.

Mit jelent ez?

Nem jelenthet mást, mint azt, hogy Anglia és Franciaország hajlandó a békére és egy olyan általános európai rendezésre, amely kizárja a további erőszakoskodást és hosszú időkre békét és nyugalmat biztosít az európai államok részére. „Hive vagyok az anyagi biztosítékoknak, — mondotta a francia miniszterelnök, — mert csak ez akadályozhatja meg azoknak az eseményeknek a megismétlődését, amelyek alatt jelenleg szenvedünk. Készek vagyunk ezt kidolgozni mindazokkal együtt, akik ugyanazt az eszmét vallják, mint mi.“ Ugyanakkor figyelemre méltó a „Stampa“ és a „Popolo di Roma“ című olasz lapok megállapításai, amelyek szerint Chamberlain, Halifax és Daladier teljes mértékben helyeslik XII. Pius pápa kijelentéseit. Az angol és a francia államférfiak szerint Anglia és Franciaország mindig az igazságon alapuló békéért és a népek szabad rendelkezési jogáért harcolt. Hivatalosan ugyan még nem mondták ki, de az olasz lap állítása szerint Anglia és Franciaország békefeltételei közé tartozik, hogy helyre kell hozni a károkat, helyre kell állítani az érdekelt népek akarata ellenére megtámadott területeket, Csehszlovákia, Lengyelország és Ausztria területein lehetővé kell tenni a nemzetközi ellenőrzés alatti népszavazást. Németországnak hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az új európai határok ne csak néprajzi, hanem hadászati és gazdasági követelményeknek is megfeleljenek s biztonságot nyújtsanak mind a nagy, mind a kis államoknak.

Ime, az új békefeltételek. Érdemes mindezt megállapítani, mert néhány hónap alatt Anglia és Franciaor-

szág, nyilvánvalóan a közvélemény nyomása alatt nagyon megváltoztatta békefeltételeit. Most már szó sincs a versaillesi határok visszaállításáról és szó sincs arról, hogy a nyugati hatalmak ne üljenek le Hitler kancellár-ral és vezérkarával a zöld asztal mellé.

Ugyanakkor azonban Hitler kancellár hallgat. Mióta a háború megindult és Hitler kimondotta a végső szót, hogy a fegyverek döntenek el a vitás kérdéseket, nem nyilatkozott. Ebből csak arra lehet következtetni, hogy még mindig nem érett meg a helyzet arra, hogy olyan békefeltételek kerüljenek felszínre, amelyek mindkét

félt kielégítik. De ettől eltekintve is Németországnak ma rendkívül nehéz a helyzete, mert szerződéses viszonyban áll Oroszországgal. Ha Hitler kancellár részéről békés szellemű nyilatkozat hangzana el, emiatt az orosz—német szerződéses viszony rendülne meg. Így is azonban kétségtelen, hogy a háttérben békés tapogatások folynak s Olaszország állandóan dolgozik a béke megteremtése érdekében. Hisszük, hogy a Szentatya békés törekvései mellett áll nemcsak Anglia, Franciaország és Olaszország, hanem a semleges államok is s az új esztendőben megkötik az emberiség által annyira várt békét.

A pápa látogatása az olasz királynál.

A világsajtó közölte, hogy december 28-án XII. Pius pápa személyesen adja vissza az olasz király látogatását. E mögött az egyszerűnek hangzó látogatás mögött érdekes történelmi előzmények húzódnak meg. Ebből a ritka alkalomból nem érdektelen rövid történelmi visszajelentést vetni az előzményekre.

Köztudomású, hogy a mai Olaszország nagyrésztben pápai állam volt. Ebben az államban teljes királyi joghatósággal a mindenkor pápák uralkodtak. Ennek a pápai államnak Róma volt a fővárosa, s míg az apró köztársaságokra szakadozott többi területrészek örökös harcokban gyöngítették az erejüket, a pápai állam a pápák emberséges kormányzása alatt viszonylagos csendet és nyugalmat élvezett.

A 19-ik század elején Európaszerte fellépő szabadságmozgalmak, az osztrák, német és francia háborúk gyökeresen megváltoztatták Európa képét. A darabokra szakadozott olasz tartományok egységesítése megkezdődött s ezzel kezdetét vette a még Nagy Konstantin római császár által alapított pápai állam megszűnése. A tulajdonképpen cél az olasz tartományok egyesítése volt egy nemzeti király alatt, ez azonban szükségszerűen a pápai állam felbomlásával járt. Az olasz tartományok egyesülése tehát a pápai állam megszűnését eredményezte.

Olaszország egyesítésének a műve a magyar történelemben is jólismert Garibáldi József nevéhez fűződik, aki 1870 szeptember 20-án vonult be serege élén Rómába, a pápai állam fővárosába. Az akkori pápa, IX. Pius kénytelen volt engedni az erőszaknak. Róma elfoglalását, Olaszország egyesítését a pápai állam megsemmisítése révén nem vette tudomásul, s ebbeli tiltakozásának jeléül a részére megmaradt Vatikán foglyának te-

kintette magát. Ez annyit jelentett, hogy az utána következő pápák több, mint félszázadon át el nem hagyták a Vatikán területét, sőt az új olasz állam által felajánlott évi 3 millió lira kárpótlást is visszautasították.

Ez a helyzet egészen 1927-ig tartott, mikor is a nem régen elhunyt XI. Pius pápa megtörte az 57 esztendőss merevséget és hosszas tárgyalások után megkötötte az olasz állammal az óhajtott békét. A pápa megmaradt uralkodónak, területe az ugynevezett Vatikán-város, melynek lakosai felett uralkodót megillető jogokat gyakorol.

Ezzel megszűnt a pápák önkéntesen vállalt rab-sága, de maga XI. Pius sem élt még a szabad mozgás jogával teljes mértékben, mindössze a Vatikán-város területén és a részére megjelölt helyeken fordult meg pápasága alatt. Így ment ki Róma nyári forrósága elől a Castel-gondolfői pápai nyaralóba.

Az új pápa, XII. Pius már tovább ment egy lépéssel. Ő már kilépett a kis pápai állam, a Vatikán-város területéről, amikor az őt meglátogató olasz uralkodónak a Kvirinál hegyen lévő királyi kastélyában adta vissza a látogatást. Méltán figyelt fel a világ erre a rendkívül érdekes látogatásra. Ez ma ugyanis nem pusztán azt jelenti, hogy a pápa személyes látogatást tett az olasz királynál, hanem ezen túl még azt is jelenti, hogy a pápaság, mint a világon elismert legnagyobb erkölcsi tekintély, a világ békéjének helyreállítására irányuló erőfeszítésében megértő társra talált Itália uralkodójában. Adja Isten, hogy közös munkájuknak, melyhez az egész művelt világ örömmel csatlakozik, a beköszöntő újesztendőben meg legyen az óhajtott eredménye.

(dr.)

Minden magyar jegyezze meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság!!

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

Külföld

Mi ujság a finn haretéren? A legutóbb kiadott számunk óta a finn-orosz háboruban jelentős fordulat történt. A vitézül küzdő finn csapatok ugyanis nemcsak, hogy megállították az oroszok előnyomulását, hanem nagyon sok helyen visszazorították az oroszokat. Az orosz hadseregparancsnokság óriási erőfeszítéseket tett a finnek támadása ellen. Az erőfeszítések azonban csak azt eredményezték, hogy a kitűnő finn lövészek egész ezredeket semmisítették meg és hadosztályokat tizedeltek meg. Megállapítható, hogy az oroszok a négy hét óta tartó háboru alatt nem értek el a finnekkel szemben olyan sikereket, mint amilyen áldozatokba került ez nekik. A finnek vitéz és hősies küzdelme kétféle irányban is érezteti hatását. A finn győzelmek hatása alatt az orosz hadsereg erkölcsi ereje meggyengült. Egyes hírek szerint több orosz csapatostben fellázadtak a katonák és vezetőiket legyilkolták. A másik hatás, ami a finnországi események alapján jelentkezik, döntő fontosságú lehet a finn-orosz háboru kimenetelére nézve. A finnek ellenállásának hatása alatt az egész világon rokonérzés keletkezett a finnek iránt. Az angol-francia hadvezetőség együttes tárgyalásokat folytatott, amelyen elhatározták, hogy szükség esetén hadsereggel fogják megsegíteni a finneket. Ezzel a szándékkal áll szoros kapcsolatban a következő intézkedés. A nyugati hatalmak Törökországgal egyetértőleg Szovjetorszország sakkban tartására, Kis-Ázsiában nagy hadsereget szerveztek. A jelek szerint abban az esetben, hogyha Oroszország terjeszkedése a finnországi események következtében veszélyessé válna a nyugati hatalmak érdekeire nézve, kétségtelenül háboruba lépnek a nyugati hatalmak és valószínűleg Törökország is Oroszország ellen.

Belgium továbbra is semleges marad. Egyes külföldi híradások azt közölték, hogy Belgium feladja semlegességét és belép a háboruba. Ezekkel a hírekkel szemben a belga külügyminiszter kijelentette, hogy Belgium mindaddig semleges marad, amíg függetlenségét és szabadságát nem fenyegeti veszély. A belga külügyminiszter elítélőleg emlékezett meg az oroszok Finnország ellen intézett támadásáról.

Folyik a tengeri háboru. A tengeren változatlan erővel folyik a tengeri háboru. Angol, francia, norvég, dán és más nemzetiségű hajók esnek áldozatul az akna és torpedó háborúnak. A németek is több hajót vesztettek el. A német veszteségek között a legsúlyosabb egy óriási kereskedelmi hajónak az elvesztése, amelyet a saját legénysége gyújtott fel és süllyesztett el, hogy ne kerüljön angol kézre.

Angol-német légi csata. Közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt az Északi-tenger fölött, Helgoland szigetének közelében az angol és német repülők megütköztek. A csatában az angolok negyvenöt gép közül harmincnyet vesztettek. A német hivatalos jelentések a Helgoland közelében lefolyt légicsatát, mint a német repülők óriási győzelmét könyvelik el.

Sztalin hatvan éves. Sztalin most töltötte be 60-ik életévét. Ebből az alkalomból meleg ünneplésben részesítette az orosz-szovjet vezetősége. Sztalint Hitler is táviratilag üdvözölte születése napja alkalmából.

Csehszlovák nemzeti bizottság alakult. Az angol kormány elismerte az Angliában alakult csehszlovák nemzeti bizottságot. A bizottság vezetője Benes, volt köztársasági elnök.

Lipót belga király újabb békefelhívásra készül. Külföldi híradások szerint Lipót belga király újabb békefelhívással fog fordulni a harcoló felekhez. A belga király felhívásának annál is inkább nagy jelentősége lenne, mert mint lapunk más helyén közöljük, az olasz király és a pápa is hasonló mozgalmat kezdeményeznek.

Magyarország helyzete. A külföldi ujságokat élénken foglalkoztatja Magyarország helyzetének alakulása. Megállapítják, hogy Magyarország minden tekintetben szigoruan megőrizte semlegességét, azonban hadseregét állandóan fejleszti. Gróf Bethlen István egyik nyilatkozatában Magyarország helyzetét Olaszország helyzetéhez hasonlítja. Magyarország ugyanis lábhoz tett fegyverrel nézi az eseményeket, de minden pillanatban kész arra, hogy szükség esetén azonnal beavatkozzék a háboruba. Bethlen István volt miniszterelnök hangoztatta, hogy Magyarország nem akar a zavarosban halászni és politikai célkitűzései továbbra is világosak és őszinték.

Hitler az arcvonal katonái között töltötte a karácsonyt. Hitler vezér és kancellár a karácsonyi ünnepet a nyugati arcvonal katonái között töltötte.

Hány embert vesztettek a szövetséges csapatok? Az angol és francia hadsereg parancsnokság jelentése szerint a két hadsereg ember-vesztése a következő: Az angol hadsereg a háboru kezdete óta kétezeröt száz embert vesztett. A francia hadsereg vesztesége ezeröt száz emberre tehető. A szövetségesek tehát összesen négyezer embert vesztettek.

Elsüllyesztették a német csatahajót. A délamerikai partvidéken hősi küzdelemben megsérült német csatahajó elhagyta Montevideo kikötőjét. Mivel nyolc angol páncélos hajó leselkedett rá, esztelenség lett volna a harcot a hajókkal felvennie. A hajó kapitánya a páncélos hajót felrobbantotta és elsüllyesztette. A hajó legénysége és tisztjei a hajó elsüllyedése előtt eltávoztak a hajóról. A hajó kapitánya, miután embereit biztonságba helyezte, föbe lőtte magát.

Fontos tárgyalásokat folytatott a magyar külügyminiszter. Csáky István gróf, Magyarország külügyminisztere Budapestre rendelte a magyar külképviseletek vezetőit. A magyar külügyminiszter az általános nemzetközi helyzetet tárgyalta meg Magyarország külföldi képviselőivel.

A finn-ugor népek őshazája.

Az orosz támadás óta a finnek a világ érdeklődésének középpontjába kerültek. Az öt világrész különböző országaiban ezernyi újság és képeslap ír naponta a finnek mesebeli hősiességéről, bátorságáról és hazaszeretetéről. Rengeteg újságíró és szerkesztő lapozgatja a történelmi és földrajzi könyveket. Keresik, kutatják: kik is a finnek? Honnan jöttek, milyen népcsaládhoz tartoznak? Vajon melyik európai néppel vannak rokonságban?

Nekünk egészen különleges okunk van a finnek iránti érdeklődésre. Mert a finnek a mi rokonaink. Európában a magyarokon és eszteken kívül a finneknek nincsenek más rokonaik. Mindhárom nép a finn-ugor népcsaládhoz tartozik.

Mégis hogyan történt ezeknek a népeknek a kialakulása? Hogyan szakadtak el egymástól a finnek és rokonaik?

Régesrégen, ezelőtt mintegy háromezer esztendővel a finn-ugor népcsaládhoz tartozó népek együtt laktak őshazájukban. Ez az őshaza a mai Európában volt, mégpedig Oroszország területén. A nagy Volga folyam kisebb mellékfolyói, az Oka, Káma és Bjelája erdős vidékén terült ez a finn-ugor őshaza. Itt laktak a finnek, vogulok és osztjákok mellett a mi őseink is, akiket a tudósok *elő-magyaroknak* neveznek. A Volga és mellékfolyói a halászatra, a vidéken elterülő hatalmas erdőségek pedig a bőséges vadászatra nyújtottak kitűnő alkalmat. Így a finn-ugor népek vadászatból és halászatból éltek. A földművelést és állattenyésztést még nem ismerték. Eszközeiket és fegyvereiket maguk állították elő. Hittek a jó és rossz szellemekben, tisztelték a természeti elemeket, a vizet, tüzet, földet és eget. Nemzetségekben éltek, melyeket „hadaknak” neveztek. Minden nemzetség, vagy had élén a nemzetségfő állott, akit „úr”-nak neveztek.

Idők folytán annyira elszaporodtak, hogy azon a vidéken már nehezen találtak maguknak eleséget. A hal ugyan nem fogyott ki a folyókból, de annál ritkább lett a vad. A folytonos vadászat miatt az erdőségek vadjai kipusztultak, vagy más vidékekre húzódtak

vissza. Ezért a finn-ugor népek közül is többen felkerekedtek és más területekre vándoroltak. A finnek észak felé, mai hazájuk irányába mentek és lassankint megtelepedtek azokon a helyeken, ahol ma is laknak. A vogulok és osztjákok megmaradtak a Közép-Volga mellett. Ellenben az előmagyarok szintén felkerekedtek és az óriási Ural-hegységen átkelve, Ázsiában telepedtek le. Itt is volt alkalom a vadászatra az urali erdőségekben, míg a Tobol folyó a Volgához hasonlóan hemzsegett a halaktól.

Az Ural hegység erdőségeiben lakó előmagyarok letelepedésük után összetalálkoztak az ogur-törökökkel. Ezek a törökök a közeli folyóvizek völgyeiben és síkságain tanyáztak. Harcias emberek voltak, akik állattenyésztésből, vadászatból és harcokból éltek. Mint nagyszerű lovasok, csakhamar meghódították a szomszédos népeket. Így jutottak érintkezésbe az előmagyarokkal, akikkel mintegy félezer esztendeig éltek együtt. Ezalatt az idő alatt az előmagyarok olyan nagy változáson mentek keresztül, hogy egy valóságos új nép lett belőlük. Ekkor alakult ki a finn-ugor előmagyar és az ogur-török nép összeolvadásából az a magyar nép, mely később a Kárpátok vidékén letelepedett.

Ez az új magyar nép már sokkal magasabb műveltségű volt, mint az előmagyarok. A Tobol környékén az egykori nemzetségekből törzsek alakultak. Ezek csakhamar törzsszövetségekké tömörültek. A törzsszövetség élén egy választott hadvezér állott, aki egységesen vezette a szövetség tagjait. Így sokkal nagyobb erőt tudtak kifejteni, mint azelőtt. Gazdaságilag is fejlettebbek voltak. Megismerték a rendszeres földművelést és nagyméretű állattenyésztésbe kezdtek. Gazdasági növényeket és szőlőt termeltek. Állandó lakásaik voltak, amelyeket be is butoroztak.

Különösen katonai szervezetük volt nagyon jelentős. Az egykori erdőlakó, halászatból és vadászatból élő előmagyar nép félelmetes lovasnéppé változott, mely nemsokára hódító hadjáratokba kezdett. Így természetesen nem maradt meg sokáig a Tobol folyó vidékén, hanem csakhamar megindult új hazát keresni.

Tapasztalt és tanult gazda
termését megháromszorozhatja.

című közel 700 oldalas, számos magyarító képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. — A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többbe kerül.

Igyekezzen mindeki mielőbb beszerezni a

Legjobb tanácsadó: dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

GAZDATUDOMÁNY

GAZDATUDOMÁNY

című könyvet, amely a legjobb tanácsadó. — Megrendelhető a
MAGYAR NÉP KIADÓHIVATALÁBAN, CLUJ-KOLOZSVÁR, STRADA BARON L. POP 5. SZÁM ALATT.

MIREK

Öfelsége szentesítette a parlament által jóváhagyott rendelettörvényeket. A parlament letárgyalta és jóváhagyta az időközben megjelent rendelettörvényeket. A parlament által jóváhagyott törvényeket Öfelsége szentesítette.

Románia kereskedelmi szerződést kötött Szlovákiával és Olaszországgal. Románia Szlovákiával és Olaszországgal kereskedelmi szerződést kötött. A kereskedelmi szerződést fizetési egyezmény egészíti ki.

Öfelsége adományai. II. Károly király Öfelsége a karácsonyi ünnepek alkalmával nagyon sok város szegényeinek juttatott pénzbeli adományokat. A szolgálatot teljesítő katonáknak Öfelsége hatvanezer kötet könyvet adományozott.

Lemondott Fiedler püspök. Fiedler István, a Szatmár—nagyváradai egyházmegye püspöke állásáról egészségi okok következtében lemondott. XII. Pius pápa a lemondást elfogadta és az egyesített egyházmegye ügyeinek vitelével Márton Áron püspököt bizta meg.

Nem sikerült az autóbusz-forgalom szabaddá tétele. Közöltük lapunkban, hogy a kormány tervezetet készített az autóbuszforgalom szabaddá tételéről. A tárgyalások azonban az államvasuti autóbusz-társasággal holt pontra jutottak és így minden marad a régiben.

Párisban robbanás következtében összeomlott egy hid. A Szajrán átvezető Szent Lajos hid a gázvezeték felrobbanása következtében összeomlott. A szerencsétlenségnek több áldozata van.

Nagy tél van Besszarábiában. Románia nyugati részében, különösen pedig Besszarábiában, kemény tél van. A téli nyomorúságot fokozza, hogy farkascsordák jelentek meg és a házak udvaráról ragadják el az állatokat.

A VI. hadtest parancsnokságának 6-ik számú rendelete.

Mi, Christea Vasilescu hadosztálytábornok, a VI. hadtest parancsnoka, az 1938 február 11-iki 856. számú magas királyi rendelet értelmében, amely a Hivatalos Lap 1938 február 11-iki számában jelent meg; a katonai zónák létesítésére vonatkozó törvény 12. szakasza értelmében, melyet az 1938 december 10-i 4215. számú magas királyi rendelet szentesít és amelynek alapján a nemzetvédelmi miniszter fel van hatalmazva, hogy a katonai érdekeltségű zónákban bármely biztonsági intézkedést megtegyen; az 1939 december 11-i 3641. számú minisztertanácsi határozat alapján, amelynek értelmében új katonai jellegű érdekzónákat álltanak fel, valamint az 1939 december 11-i 4420. számú magas királyi rendelet értelmében elrendeljük a következőket:

1. Mindazok az üzemek és vállalatok, amelyek folyékony, szilárd, vagy gázhalmazállapotú fűtőanyag kitermelésével foglalkoznak, ezek finomításával foglalkozó üzemek, valamint az összes lerakatok, beleértve az összes szállítási vállalatokat is, kötelesek megtenni minden óvintézkedést, a rombolások, tüzvészek, szabotázs, vagy támadás kikerülésére, amelyek akár milyen kis mennyiséget elpusztítanak a kérdéses tüzelőanyagból, vagy akár milyen kis ideig megakadályoznák az üzem megszokott működését.

2. Fenti rendelkezések benemertartása miatt a következő személyek felelősek: A vállalatok tulajdonosai, az ügyvezető igazgatók, a vállalatok, vagy társulatok igazgatói, valamint az ellenőrzéssel és őrizettel megbízott személyek.

3. Fenti előírások áthágása, ha mindjárt hanyagságból is történik, egy hónaptól két évig terjedő börtönbüntetést vonhat maga után, hozzáértve a II. Károly büntetőtörvénykönyv 25. szakaszában előírt mellékbüntetéseket is.

4. Fenti rendelet, melyet az utcákon és az összes nyilvános és magánintézményeknél kifüggesztettek, 1939 december 12-én lép életbe.

5. Fenti rendelkezések elleni kihágásokat a katonai és polgári hatóságok hivatottak megállapítani.

Cluj, 1939 december 12-én a VI. hadtest parancsnokságán.

A rendeletet CHRISTEA VASILESCU hadosztálytábornok, a VI. hadtest parancsnoka és ALEXANDRU BARBU őrnagy, katonai főügyész irták alá.

A finnek újabb meg újabb bámulatlamba ejtik a világot. Egy kétszázötven főből álló finn csapat arra vállalkozott, hogy átlopózik az oroszok arcvonalán és elpusztítja a murmanski vasutvonalat. Sitalpaikon gyorsan haladtak előre, a nehéz gépfegyvereket, ágyukat szánokon vitték magukkal és sikerült elérniök a vasutvonalat. Kandalaksa közelében meglepték a vasutvonal őreit, legyőzték azokat és hosszabb vonalon meg rongálták a szovjet csapatok egyetlen észak felé vezető közlekedési útját. Hősi vállalkozásuknak a petsamoi helyzetre döntő hatása lehet. Finnországban nem nagyon remélik, hogy a vakmerő csoport valamelyik

tagjának sikerül megmenekülnie. — Az olasz lapok beszámolnak egy finn repülő egyedülálló hőstettéről is. Egy orosz repülő sértetlenül leszállott a finn állások mögött és gépét rövid időre őrizetlenül hagyta. A finn repülő, aki a közelben tartózkodott, beleült az orosz gépbe, azonnal felszállott és csatlakozott a bombázó orosz repülő-rajhoz. Ezzel a repülő-rajjal együtt visszatért a raj kiindulási pontjára és amikor az orosz repülők egymásután leszállottak, a gépén levő bombákkal felgyújtotta és megsemmisítette a támaszponton levő tizenöt gépet, ő maga pedig gépével visszatért a finn repülők támaszpontjára.

A VI. hadtest parancsnokságának 7-ik számú rendelete.

Mi, Christea Vasilescu hadosztálytábornok, a VI. hadtest parancsnoka, az ostromállapot kiterjesztésére vonatkozó 1938 február 11-i 856. számú magas királyi rendelet értelmében, amely a Hivatalos Lap 1938 február 11-i számában volt közzétéve, elrendeljük a következőket:

1. Mindazon gyárak, üzemek és vállalatok, amelyeknek termékei a hadsereg felszerelését és az ország védelmét szolgálják, kötelesek megtenni minden intézkedést a rombolások, tüzesetek, szabotázs vagy mindenféle támadás elkerülésére, amely az állam biztonságát veszélyeztetné, az üzemek vagy készítményeik megsemmisítésével, vagy megakadályozzák bármilyen rövid időre az üzemek szabályos működését.

2. Fenti rendelkezések benemtartása miatt a következő személyek felelősek: A vállalatok tulajdonosai, az ügyvezető igazgatók, a vállalatok vagy társulatok igazgatói, valamint az ellenőrzéssel és őrizettel megbízott személyek.

3. Az első szakaszban jelzett vállalatokat vagy közüzemeket a nemzetvédelmi miniszter, a hadfelszerelési miniszter, a légügyi és tengerészeti miniszter fogják megállapítani és határozatukról az illetékes hatóságok fogják értesíteni az illető vállalatokat.

4. Fenti előírások áthágása, ha mindjárt hanyagságból is történik, egy naptól két évig terjedő börtönbüntetést vonhat maga után, hozzáértve a II. Károly büntetőtörvénykönyv 25. szakaszában előírt mellékbüntetéseket is.

5. Fenti rendelkezések kötelezők az 1. pontban elősorolt meglévő, vagy ezután létesítendő vállalatokra is.

6. Fenti rendelet, melyet az utcákon, az összes nyilvános és magánintézményeknél és nyilvános helyiségekben kifüggesztettek, 1939 december 22-én lép életbe.

7. Fenti rendeletek elleni vétségeket a katonai és polgári hatóságok hivatottak megállapítani.

Cluj, 1939 december 22-én, a VI. hadtest parancsnokságán.

A rendeletet CHRISTEA VASILESCU hadosztályparancsnok, a VI. hadtest parancsnoka és ALEXANDRU BARBU őrnagy, katonai főügyész irták alá.

Irtózatot csapás érte Törökországot. Az ember pusztító tudományát mintha a természet megirigyelte volna: szörnyű csapásban mutatta meg hatalmát. Törökország egyik keleti tartományában, Anatóliában irtózatot földrengés volt, amelyhez fogható nem ismer a történelem. A földrengés középpontja Erzinkan városa, amelynek 16 ezer lakosából alig maradt életben valaki. De a szomszédos területeken is tizenkét várost és nyolcvan falut döntött romba a borzalmas földindulás. Mintegy 300 ezer ember vált néhány perc alatt hajléktalanná, a halottak száma pedig meghaladja az ötvenezret. Fokozza a szerencsétlenséget, hogy azon a területen harminc fokos hideg van, ami további pusztítást viszig véghez a hajléktalan tömegek sorai-

ban. A világ nagy részvétellel fordul Törökország felé. Mintha a földrengés intő jel volna az emberiség számára: éppen elég veszedelmet és küzdelmet nyujtanak a természet vad erői, minek öldöklie az ember az embert?

A feketetőti árvizkárosultak részére Bakesi László Ribice 50 lejt küldött be kiadóhivatalunkhoz.

Svájceba utazott Moscicky volt elnök. Moscicky, a lengyel köztársaság volt elnöke Romániából Svájcba utazott.

Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle „Solvo“ pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfuvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 Lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

A józseffalvi tüzekárosultak részére a mezőzáhi ref. egyház és gazdakör gyűjtése folytán a következő adomány folyt be részletezés szerint: Veres Zoltán 100, Gáspár József 100, Takács Lajos 100, Bálint Endre 100, Demeter Mátyás 50, Balogh Gábor 100 és N. N. 30 lej, összesen 580 lej. Ebből levonva a gyűjtő által feladott pénz portóköltsége, tehát ténylegesen befolyt 565 lej. Ezenkívül Hari községből a következő adományok folytak be: Kiss Ferenc ref. lelkész 120, Szakács József 240, Szász Lőrinc 120, Bornemissza János 60, Szász Illés 60, Szász Miklós 60, Jóó Miklós 60, ifj. Szász József 60, Kocsis József 60, Szász Márton 60, Bretter János 60, Magyarai Ferenc 30, Biró Ferenc 20, Molnár Mihály 5 lej, összesen: 1015 lej. — Beérkezett még Vizi István Batos, 100 lejes adománya.

Nagy hóvihar volt Bukarestben. Bukarestben karácsony előtt néhány nappal óriási vihar pusztított. A vihar az épületek és villanyvezetékek megrongálása által nagy károkat okozott.

Magyar tornász esúcteljesítménye. Szabó Miklós magyar versenyző Berlinben fedettpálya versenyen vett részt. Háromezer méteres távolságon Szabó megdöntötte Nurmi finn futó esúcteljesítményét.

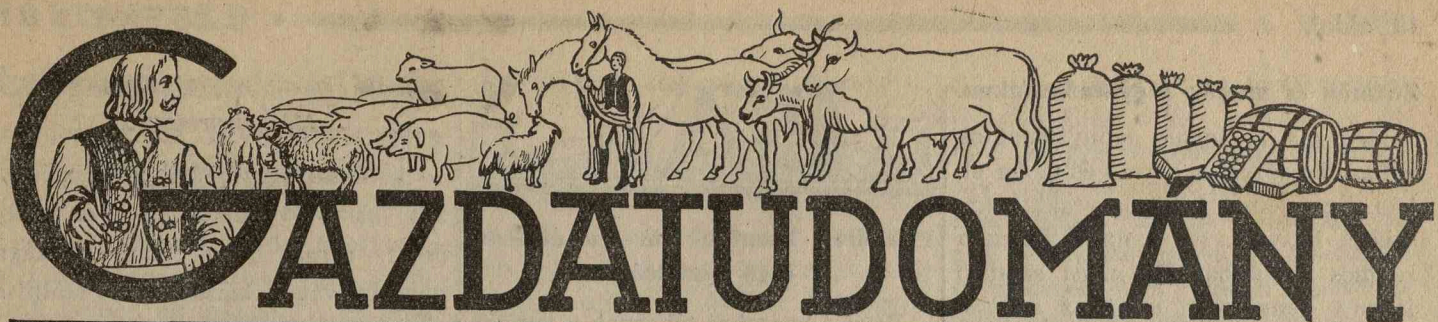
Vasuti szerencsétlenség Németországban. Németországban két gyorsvonat összeütközött. A szerencsétlenségnek hetven halottja és sok sebesültje van.

Öt millió lej kártérítés. A Galac közelében történt vasuti szerencsétlenség alkalmával Mihail Bozalie hadnagy mind a két lábát elveszítette. A galaci törvényszék a vasutat ötmillió lej kártérítés megfizetésére kötelezte.

Lezuhant egy utasszállító repülőgép. Egy olasz utasszállító repülőgép francia Marokkó fölött viharba került és lezuhant. Hét ember meghalt.

Karácsonyi balesetek Amerikában. Amerikában a karácsonyi ünnepek alatt 593-an estek baleset áldozatául. Háromszázkilenevenhét halálos balesetnek gépkocsi szerencsétlenség az oka.

Nagy tűz volt Jasi-megyében. A jasimegyei Iloaci városkában nagy tűz pusztított. A tűz hat épületet semmisített meg.

GAZDASÁGI TUDOMÁNY

Miért kell a zabot tisztítva abrakolni?

A gazdák általános hibája, hogy a saját lovaik és állataik abrakolására a leggyengébb zabot tartják meg és azt is a legtöbb esetben tisztítlanul abrakolják. Ennek a szokásnak a tekintetében, sajnos, alig lehet különbséget tenni a kisgazdák és birtokosok között, mert általános a vélemény, hogy a saját állatainknak jó a gyengébb minőségű abrak is. Már pedig megállapíthatjuk, hogy ez a leghelytelenebbül alkalmazott takarékoskodás, mivel abból igen nagy károk származnak.

Kezdjük mindjárt azon, hogy a poros, penészes abrak az állatok egészségére rendkívül káros hatású. Különösen a lovaknál okozhat igen nagy bajt. Sokan megállapíthatták, hogy a penészes, vagy poros zab etetése után a lovak köhögnek. Elég gyakori dolog, hogy a köhögés állandósul és keheesség fejlődik ki. A kehes ló pedig sokkal kevesebbet ér, mint az egészséges! Biztosan többet veszítünk a ló értékének csökkenése által, mint amit nyertünk azzal, hogy a jóminőségű zabot eladtuk és názi használatra megtartottuk a másod-, harmad-, vagy sokszor ötödosztályúnak sem nevezhető zabot.

Az elmondottakon kívül egyéb is indokolja, hogy állataink számára csak elsőosztályú, lehetőleg tisztított

zabot nyujtsunk abrakul. A zabban ugyanis nagyon sok *gyommag* van. A gyommagvak az állatok tápláló csatornáján emésztetlenül haladnak át és a trágyába kerülnek. A gyommagvak a trágyában sem pusztulnak el, hanem kikerülve a szántóföldre, kicsiráznak és a szántóföldet elgyomosítják. Ezért tehát mindenképpen indokolt a zab tisztítása. Mielőtt tehát abrakképpen nyújtanók a zabot, alaposan meg kell rostálni. A kikerült gyommagvak nem mennek kárba. Hiszen a gyommagvakat meg lehet darálni és darálva bármilyen állattal főképpen pedig disznókkal fel lehet takarmányoztatni.

A rostálás különösen az olyan zabnál, amelyet lovakkal etetünk fel, különös jelentőségű. Rostálás alkalmával ugyanis kikerül minden por a zabból és ez nem okoz bajt a kényesebb szervezetű lovaknál.

Állatainkkal tehát feltétlenül tiszta zabot abrakolassunk. Ezáltal óvjuk az állat egészségét, károsodástól kíméljük meg magunkat és nem gyomosítjuk el szántóföldjeinket. Ugy gondoljuk, hogy az elmondottak eléggé világosan indokolják, hogy csak elsőosztályú és rostált zabot etessünk állatainkkal.

Vetőmagkiállítás és gazdahét Kolozsváron.

Gazdag és tartalmas program várja az E. M. G. E. Erdélyi gazdaközönységét az 1940. évi február 17—21. napjain rendezendő gazdahétre, melynek egyik kiemelkedő pontja lesz a február 17—21. napjain tartandó vetőmagkiállítás és vásár. Ez a legkedvezőbb alkalom a tavaszi vetőmag és vetőgumó feleslegének értékesítésére szükségletének közvetlenül a szerzőtől való beszerzésére. A kiállításon a gazdaközönység birtokkategorikiakra való tekintet nélkül mutatja be termelvényeinek legjavát. A kiállításon az E. M. G. E. és gazdaköri fiókjainak kisgazda tagjai nem fizetnek helydíjat. Kívánatra az E. M. G. E. díjtalanul vállalja a beküldendő

anyag izléses elrendezését és a két-nyelvű feliratok elkészítését. A kiállításon való részvétel és a kiállítás látogatásának megkönnyítése céljából az E. M. G. E. utazási és áruszállítási kedvezmény engedélyezését kéri a C. F. R. igazgatóságától, melynek feltételeit idejében közölni fogja a napi sajtó útján.

Az E. M. G. E. gazdaköri fiókjai ezúttal társas tanulmányi kirándulásokat rendeznek, vagy az engedélyezendő C. F. R. kedvezmények vagy a csoportos utazásokra külön engedély nélkül is érvényes állandó vasuti kedvezmények mellett. Ha a csoportok a kiinduló állomásra térnek vissza és fizetik a menettérti jegyet, a C. F. R. a következő kedvezményeket adja: legkevesebb 20 személynek 50%, leg-

kevesebb 48 személynek 60% a rendezés árból.

A kiállításnak, amely ezúttal vásár is, a legkedvezőbb alkalom a vetőmagforgalom első kézből való lebonyolítására. Ehhez készséggel nyújt segédkezet az E. M. G. E., a kereslet és a kínálat nyilvántartásával és közvetítésével. A kiállításon és vásáron több bel- és külföldi vetőmagvat utántermelő gazdaság vesz részt.

Falusi malmok csak külön engedéllyel sajtolhatnak ételolajat.

A pénzügyminiszter rendelete értelmében a falusi malmok ételolajat csak abban az esetben sajtolhatnak, hogyha erre nézve külön engedélyük van. Az engedélyeket a pénzügyminisztérium adja ki.

Zuzmók és mohák a gyümölcsfákon.

Még ma is sokan gyönyörködnek abban, ha fáikat a zuzmó és moha el-lepi. Egyeseknek különösen akkor tet-szik a látvány, ha a napsütésben a zuzmós és mohás fák ezüst színben játszva fénylenek, mint az angyal-hajjal feldisített karácsonyfák. A jó gazda, aki a gyümölcsfáit azért ül-tette, hogy abból haszna is legyen, az ilyen látványban nem gyönyörködik, mert tudja, hogy a zuzmó és moha a fáknak ártalmára van, ha nem is köz-vetlenül, de közvetve azért, hogy a telepek szivacs módjára a környezet nedvességét összegyűjtik és magukba tartják. Ez az állandó nedvesség pe-dig a fa ártalmára van, mert kérgét elrothasztja, az ágait pedig koravénné teszi. De a zuzmó és mohatelepek megakadályozzák a levegőnek, a vi-lágosságnak és a melegnek a fához való jutását is, pedig e tényezők nél-kül a fa nem tudja életfolyamatait rendesen végezni. A fán levő zuzmók és mohatelepek még elsőrangu buvó-helyéül is szolgálnak a különböző ro-varkártevőknek. Mindez a fa fejlődé-sét, végeredményben a termőképes-ségét akadályozza és ha a zuzmó- és mohatelepektől a fákat hosszabb ideig nem szabadítjuk meg, azok rö-videbb-hosszabb synylődés után el is pusztulhatnak. Ezért a fákat kéreg-kaparóval, drótkéfével a zuzmó- és mohatelepektől gondosan meg kell tisztogatni, azután pedig megfelelő higitású ásványolaj-készítménnyel, gyümölcsfakarbolineummal vagy téli higitású mészkénlélvel áztatásszerűen a télutóban, fagymentes napon gondo-san meg kell permetezni.

A földművelésügyi miniszter szöze.

Ionescu Sisesti, földművelésügyi miniszter felhívást intézett Románia földműves népéhez. Szözeében han-goztatja, hogy a román nép szom-szédjaival békét akar, de meg akarja védeni a maga földjét. A békés mun-ka biztosítása áldozatokkal jár — mondja a miniszter — és ezért min-dent meg kell tenni a hadfelszerelési kölcsön sikerének biztosítása érdeké-ben.

Ellenőrző köruton van az árelle-nőrző bizottság.

Petre Gheorghes tábornok a legfőbb árelleőrző bizottság vezetője Erdély-be és a Bánátba utazott, hogy árel-lenőrzéseket végezzen.

Ismét vásárolhatnak a malmok a gazdáktól.

Ismertes, hogy a kereskedelmi malmoknak tilos volt közvetlenül a gazdáktól búzát vásárolni. Búzaszük-ségletüket a szövetkezetek útján kel-lett, hogy beszerezzék. A hivatalos lapban rendelet jelent meg, amely az eddigi rendszert megszüntette és a kereskedelmi malmoknak megenged-te, hogy közvetlenül a gazdáktól sze-rezzék be búzaszükségletüket. A ren-delkezés élénkséget fog eredményezni a gabonapiacon.

Megállapították a lej és márka árfolyamát.

Románia és Németország között hosszabb ideje folynak tárgyalások a márka és lej árfolyamának megállapítására vonatkozólag. A tárgyaláso-kat folytató bizottság megállapodott az arányszámban. Egy márka értékét negyvenkilenc lejben állapították meg. A megállapítás után most már remélni lehet, hogy megint megkez-dődik Németország felé a kivitel.

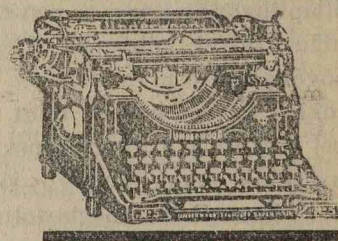
Csiki karácsonyfát szállítottak Magyarországra.

A nemzetgazdasági minisztérium két csiki vállalkozónak engedélyt adott arra, hogy Magyarországra negyven vagon karácsonyfát szállítsa-nak. A vállalkozók a karácsonyfát ki-szállították Magyarországra.

Sulyos ítéletek áruzsoráért.

A temesvári áruzsora-bizottság egy fűszernagykereskedőt huszonötezer lej és egy húskonzervgyárat százhet-venhatezer lej pénzbírsággal sújtott. Ezenkívül több kereskedőt bünteltek meg 3—5 ezer lej bírsággal.

SMITH PREMIER Nr. 60.
REMINGTON
UNDERWOOD és CORONA

IRÓGÉPEK

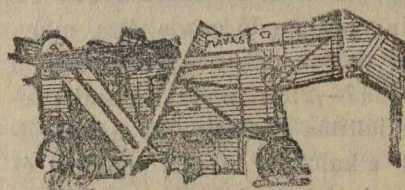
Gvári rektár amerikai s né-met írógép és sokszorosító-kellékekből. Speci- li javító-műhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépek nagy raklára.

„RAPID”
IRÓGÉPVÁLLALAT
KOLOZSVÁR, STR. REGINA MARIA 33

Legújabb
típusú

«MAVAG»

(Magyar Állami Gépgyár)
gyártmányu acélramás, golyós-csapágyas, fordítható dobkosaru

**CSEPLŐ-
GÉPEK**

azonnali rendelés esetén belföldi rak-tárunkból minden nagyságban szállít-hatók. Kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

„INDUSTRIA-ECONOMIA”

KERESKEDELMI ÉS IPARI RT., TEMESVÁR IV., STR. BRATIANU 34. SZ.
Telefonszám: 43-57. — Távirat: „Industria-Timișoara”.

Szövetkezeti hírek.

A szövetkezetek hitelezőikkel 1940. január 1-ig köthetnek egyezséget.

Mint ismeretes a konverziós törvény a pénzügyintézeteknek módot adott arra, hogy konverziós veszteségeiket a hitelezők terhére átruházzák. A szövetkezeteknél a szöv. törvény külön szakaszban intézkedett az egyezségek megkötése ügyében. A f. évi január 20-i szövetkezeti törvény módosítás a hitelezőkkel való egyezség megkötése végső határidejét 1940. január 1-ben állapította meg. E szerint év végéig minden szövetkezet a hitelezők többségével az egyezség feltételeit el kell fogadtassa és a többségnek az egyezségi feltételekhez történt hozzájárulását tartalmazó igazgatósági jegyzőkönyvet jóváhagyassa. Melynek nem sikerült az egyezségi feltételeket a hitelezők többségével elfogadtatni ugyancsak fenti határidőig a bíróság közbejöttével a teherbírási alapján kell a fizetőképességet megállapítani.

A Nemzeti Szövetkezeti Intézet a megkötött, de még jóvá nem hagyott hitelezői egyezséget tartalmazó jegyzőkönyvek láttatásával Horváth József központi főtisztviselőt bízta meg.

Dr. Gróf Bethlen László Hitelszövetkezeti Központ vezérigazgatója és Tövisy Géza „Hangya“ vezérigazgató fogják láttatni a kisebbségi szövetkezetek mérlegeit.

A két kisebbségi szövetkezeti központ kéréssel fordult a Nemzeti Szövetkezeti Intézethez, hogy a törvényben előírt mérleg láttatás jogát megbízás alapján központjaink gyakorolhassák, melyek minden szövetkezetet amugy is alaposan felülvizsgálják ügymenet, adminisztráció és értékkezelés szempontjából. A bukaresti Központ a kisebbségi központok kérését magáévá tette s a mérlegek láttatásával dr. gr. Bethlen László és Tövisy Géza vezérigazgatókat bízta meg.

A mérlegláttatások nagy fontossággal bírnak, mert a szövetkezetek csak láttatott mérlegek birtokában tarthatják meg közgyűléseiket és kapják a szövetkezeteknek járó adókedvezményeket.

Szövetkezeti karácsonyfa ünnepély Reccsenyédén.

Szép és felemelő ünnepség színelve volt karácsony első napjának estéjén a Homoród-menti kis székelly falu: Reccsenyéd. A község „Transilvania“ Tej- és „Hangya“ Fogy. Szövetkezeteinek nemes ajándékát ekkor osztották szét a boldogságtól remegő gyermeki kezekbe — gazdag műsor keretében. E műsoron megnyitó beszédet Dombi Mózes ig. tanító, Tejszövetkezeti elnök mondott. A műsor keretében az Unitárius Vasárnapi Iskola növendékei szavallatokkal, mesemondással, énekszámokkal és karácsonyi szindarabban szerepeltek. Kitüntek e növendékek közül a következők: Kovács Domokos, Orbán Gyula, Márton Dénes, Gergely Irma, Fodor Emma, Bombér Rebi, Fekete Katalin, Ráth Juliánna, Nagy Emma, Bence Margit, Szász Gábor, Perczi Ida, Gábor Juli és Dombi Jolánka. A műsor második felében a Dávid Ferenc Egyet Ifjúsági Kör tagjai egy egyelvonásos szindarab bemutatásával, az Ifjúsági Kör dalárdája pedig magyar dalok előadásával tette felejtetelenné ez estét. A szindarab előadásánál kitüntek Dáné Erzs, Szabó Eszter, Bombér Ferenc és Imre János. Ez estély tiszta jövedelméből a Vasárnapi Iskola megrendeli az „Új Cimbora“ gyermek ujságot, az Ifjúsági Kör pedig kijavíttatja műkedvelői színpadának megrongált színpalait. Ez estély megrendezésének érdeme: Bede Emil unitárius lelkész. „Hangya“ Szövetkezeti igazgatóé. — A szövetkezeti munkát már a kisgyermek nevelésénél meg kell kezdeni!

A Magyar Népközösség Szövetkezeti Alosztályának ülése.

Folyó hó 13-án ülést tartott a Magyar Népközösség Szövetkezeti Alosztálya. A szakosztály ülésén jelen voltak: Haller István gr. szakosztályi elnök, Béli Kálmán gr., a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központjának elnöke, Bethlen László gr., a Központ vezérigazgatója, Tövisy Géza

dr., a „Hangya“ vezérigazgatója, Gyárfás Elemér dr. szenátor, a N. U. F. magyar parlamenti csoportjának tagja, valamint Horváth József szakosztályi előadó. Horváth József előadó ismertette a kisebbségi szövetkezeti élet elmúlt félévének helyzetét, mely idő alatt lényeges javulás nem állott be s ennek okát a szövetkezeti autonomia megszüntetése képezi. Tövisy Géza a „Hangya“ szövetkezetek sérelmeit tárta fel, majd dr. gróf Bethlen László indítványozására elhatározta a szakosztály, hogy az autonomia visszaadása tárgyában beindított mozgalmát tovább folytatja. E tárgyban megkeresi a N. U. F. magyar parlamenti csoportját is.

Orvoslást nyert a magyar tejszövetkezetek sérelme.

Az 1935-ben megjelent szövetkezeti törvény rendelkezése értelmében minden szövetkezetnek alapszabályát a szövetkezeti törvénnyel összhangba kellett hoznia. A „Szövetség“ Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja kötelékébe tartozó tejszövetkezetek a törvényes rendelkezésnek idejében eleget is tettek, azonban az újonnan elfogadott alapszabályok jóváhagyása többrendbeli közbenjárás dacára késett. A Központ újabb közbenjárása most eredménnyel járt, amennyiben a tejszövetkezeti alapszabályok jóváhagyását sikerült kieszközölni. Ezáltal egy régi szövetkezeti sérelem nyert orvoslást. Az elintézés nagy megnyugvást keltett a Központ kötelékébe tartozó tejszövetkezetek körében.

Gazdag tartalommal jelent meg a „Hangya Naptár“.

A „Hangya“ Szövetkezetek Központja, mint minden évben, úgy az idén is kiadta a népszerű „Hangya Naptár“t. A naptár nagy gonddal lett összeállítva, cikkeit neves szövetkezeti íróink irták. A változatos és gazdag tartalmu naptárt nagy képanyag díszíti. A naptár ára 12 lej, megrendelhető a „Hangya“ Központnál, vagy a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központjánál.

Mulattató.

Újév.

*Ki öröktől fogva voltál,
Te, a kezdet és a vég:
A mi szívünk, mint az oltár,
Melyen hála lángja ég.
Isten, oh mi Istenünk,
Őrző lelked van velünk.
Mélységekben hogyha járunk,
Te vagy a mi sziklavárunk.*

*Bujdosván e ködös éjben,
Új határhoz ért utunk,
Kérünk, tarts meg a veszélyben,
Míg célunkhoz eljutunk!
Isten, oh mi Istenünk,
Tűzszlopként jársz velünk;
Míg a mennybe, haza érünk,
Mint csillag, hit a vezérünk.*

*Ez újévben óvjon, áldjon
A megújult régi hit!
Szív, ne rettenj meg pályádon,
Van, ki sorsod védi itt.
Isten, oh mi Istenünk,
A te karod van velünk.
Ha megbotlunk, Te emelj fel
Bűnbocsátó kegyelemmel!*

*Újév tűnt fel, új reménység
Töltse be a szíveket!
Távozz tőlünk messze, kétség,
Nincs hatalmad már neked.
Isten, oh mi Istenünk,
Szent Fiad s Te vagy velünk,
Túl a síron lesz jövendőnk,
Egy örök, szebb újesztendőnk!*

Sántha Károly.

Fészekrakás.

A kihalt utcán két alak ballag a sétatér felé. Mintha a végtelenségből jönnének s a végtelenség felé tartanának. Az egyik férfi, falusias öltözetben, a másik asszony, aki a férfi sorstársának látszik. Nem szólnak egymáshoz. Időnként meg-megállanak, mint akik utat tévesztettek. A sétatér homokja recseg a lábuk alatt, mint kenetlen székér kereke.

— Jó volna megpihenni, — töri meg a csendet a férfi.

— Nem bánom, — mondja az asszony, — ülünk le egy szusszanásra.

Leülnek a sétatéri padra. Egymás mellé. Sóhajtoznak egy mélyet, hosszat. Egyszerre.

Az ember pipát húz elő nadrágzsebéből. A másik zsebéből előkerül a dohányzacskó. Tempósan megtömi a pipáját. Aztán zápjára veszi. Matarászni kezd a többi zsebében, de sehol sem talál gyújtószerszámot.

— Hiába, na. Nincs s nincs. Legalább nem rontom el a levegőt. Mert olyan fájın most a levegő, akár otthon, a falunkban. Nem igaz, Zsuzsa?

— Olyan. Még a csillagok is úgy ragyognak felettünk, mint egyszer, régen, amikor utoljára kikisértem s aztán majdnem hajnalig állottunk a kapuban... Látja, nem kellett volna úgy megneheztelnie akkor édesapámékra, hogy aztán felénk se jött többet. Én azért mindig vártam magát... Egyszer még édesapámék is megkérdezték, hogy mért nem jön felénk soha?... Hát, mondja, mint mondhatam volna?... Pedig ők se bánták volna később, ha egybekelelünk. Nem biza. Én láttam rajtuk. Dehát nem izenhettem magáért, hogy jöjjön, mert a nyakába akarnak varrni... Maga elment. Hogy aztán vissza se jött soha a

faluba, nem is hallottunk semmit magáról. Egyszer mondta valaki, amikor hazajött a városból, hogy látta magát. Ugy mondta, hogy utcátsepert és erősen rongyos volt a ruhája... Jaj, hogy fájt az nekem...

Aztán újból csönd lett. Hallgatott az asszony is, az ember is. Az ember közelebb huzódott az asszonyhoz. Az asszony pedig még közelebb. Már úgy ültek ott, mint egy töről nőtt két faág. Csak a fejük hajlott el egymástól elcsigázottan és fáradtan. De az álom messze járt tőlük, akár fiatalságuk. Az ember végül megtörte a csendet:

— Ne facsard a szívemet, Zsuzsa. Ne facsard. Fáj az eléggé. Hát te azt hiszed, hogy nem gondoltam rád elégszer azalatt a tizenkilenc esztendő alatt? Dehogy nem... Nem felejtettelek én el, ne félj. Tudtam, hogy a te szived hajlik felém, de soha nem éreztem jól magam, ahol észrevettem, hogy görbe szemmel néznek rám. Már pedig a te apádék úgy néztek... Te, ezt még nem is mondtam neked soha, hogy akkoriban, egyszer mentem haza a korcsmából. Azért korcsmáztam, mert kutyául el voltam keseredve miattad. Hát a templom előtt, csak összetalálkoztam apáddal.

— Hol jártál? — kérdezte.

— Nem a leányánál, — mondtam én.

— Ott ne is lássalak többet, — mondta, — mert megkeserülöd.

— Te tudod, hogy többet nem is mentem felétek. Nem azért, mintha az apádtól féltem volna, hanem mert nem akartam s pont. De megkeserülni mégis megkeserültem. Bejöttem ebbe a csunya városba. A város majorjában lettem kocsis. De, hogy még mindig fájtál, inni kezdtem. Már nem

is tudtam a bakkon ülni, sokszor annyit ittam. Aztán utca-seprő lettem.

— Ez nem olyan magas állás, mint a bakk, — adták tudtomra egy reggel. Ha leszédülök, akkor sem ütöm meg magam... Hajaj, megértettem én mindent. De már nem lehetett visszatérni...

— Csak egy szál gyufám volna, hogy gyujtsak pipára, — sóhajtja az ember. — Már csak ez az egyedüli vigasságom. A pipa. Ital nem kell már. Annyit ittam, hogy az a pálinka, amit világeletemben lenyeltem, talán egy óráig is elhajtana egy kisebbfajta vizimalmot. Már akkor is reszket a belső részem, ha italtra gondolok. A pipa az jó. Szivja, szivja az ember s a füstjével, mintha elszállának gondolatai is...

Az asszony csak nézte, nézte a megöregedett emléket. Mert már csak olyan volt a számára az egész ember, mint egy régi emlék. Hát ezt szerettem én úgy valaha, hogy el akartam emészteni magamat érte?...

— De azért volt magának asszonya is, — incselkedett az emberrel. — Hallottam én erről is. Guligáné ujságot, hogy látta, amikor egyszer a Szamos parton ebédelt. Asszony vitte magának az ebédet. Hát az meg ki volt?...

— Hát, volt. Mert itt városban csak úgy hozzászegődik az emberhez az asszonyféle, mint kóbor kutya a nyájhoz. Amíg van pénz, addig van becsület, ha pedig nincs pénz, becsület sincs. Valami mosónéféle volt ez az asszony. Egy éjszaka hazafelé tartott. Megtalált részegen az utcán, azt mondta menjek vele, mert megfagyok. Merthogy tél volt akkor. Reggel megkérdezte, hogy mi a mesterségem. Mondom neki, hogy utcaseprő. Akkor jó, — mondta. Én meg mosni járok. Megélünk valahogyan... Egyszer csak azon vettem észre, hogy megházasodtam... De nem sokáig tartott. Amikor kiturkáltak az utcaseprésből, már nem kellett nekik se. Hát ez volt az én asszonyom, Zsuzsa.

— Hát aztán, most nincs magának senkije? — kérdezi az asszony.

— Zsuzsa, te, — néz rá szemrehányóan az öregember, — hát elképzeled, hogy kelljek én még valakinek?...

— Hajaj, — sóhajt az asszony.

Ahogy így ülnek egymás mellett, a csöndes éjszakában, kis ágacskák hullanak eléjük a nagy sétatéri nyárfáról.

— Hát ez még honnan jön? — néz fel az ember a fára. Az asszony is a magasba emeli szemét. Felettük madár huz el a levegőben. Rászáll egy ágra, ahonnan akkor röppen el egy másik fekete madár.

— Ezek varjak lesznek, — mondja az ember csöndesen.

— És fészket raknak maguknak, — mondja utána az asszony elgondolkozva.

— Ezeknek lehet, — szólal meg újból az ember.

— Minden tavaszon ujat s nekünk soha se lehetett... Milyen jó a madárnak, még ha varju is...

Fejök felett a fészekrakó madarak motoszkáltak.

— Hát te hol laksz, Zsuzsa? Látod, el is felejtettem megkérdezni, — mondja az ember, — pedig, ha olyan régen itt vagy, neked is kell legyen valahol egy kis fészek-féled...

— Van is, — mondja szemlesütve az asszony. — Arravan, ni, — mutatja fejével az irányt.

— Hát ketten elférnének-e benne? — kajánkodik az ember?

Nézik, nézik hosszan egymást. Aztán felszedelőznek a sétatéri padról és megindulnak csöndesen, egymás mellett. Görnyedten ballagnak már újból szó nélkül, két terü emlék nehezedik vállukra. De ők csak viszik, viszik az éjszakában, mintha a végtelenség felé vinnék...

Biró János.

APRÓSÁGOK ÁDOMÁK

Nyoleszáz éves diófák.

Az Alpeselek hidegtől védett völgyeiben, amelyek dél felé nyílnak, nyoleszáz éves diófák vannak. Általában megállapítható, hogy a gyümölcsfák közül a diófa éri el a legmagasabb életkort. Nálunk sem ritkák a többszáz éves diófák. A dió után a gyümölcsfák közül a körtefa éri meg a legmagasabb életkort. A tudomány olyan esetekről is tud, amidőn egy körtefa 180 esztendeig élt. A nálunk élő fák közül általában a hárs ér el legmagasabb életkort. Könnyen megéri az 1000 évet is.

Fára nem mász.

Igen tetszetős külsejű lovat árult a cigány. Alkuba bocsátkozott vele valami városi ember.

— De cigány, meg ne csalj, hanem megmondd, ha valami hibája van a lovadnak, különben itt a városbíró, meg a kaloda.

— Nincs ennek semmi hibája — bizonygatta a rajkó —, csak kutba nem néz, fára nem mász és vasat nem eszik.

— Hisz énnekem nem is kell, hogy kutba nézzen, madárfészket sem akarok vele szedetni, enni pedig zabot kap nálam, nem patkoszeget.

Megalkudtak, kezet adtak s a cigány elteszi a pénzt. Hát amint meg-

indult a boldogtalan vevő, akkor veszi észre, hogy a ló vak. De hisz a cigány megmondta, hogy nem néz a kutba. Megy vele tovább, egyszer csak hidhoz érnek. Amint a paripa meghallja lábai alatt dobogni a pallót, egyszerre visszaruszkodik és sem könyörgés, sem ütés, verés rá nem bírja kényszeríteni, hogy a hidon átmenjen. Ugy kellett a vizen keresztül gázolni vele. Megmondta a cigány, hogy fára nem mász. Végre fel akarják kantározni s akkor sült ki, hogy a paripa nem enged zablat tenni a szájába. Megmondta a cigány, hogy vasat nem eszik. Mit tehetett a jámbor vevő? Addig járt, míg ő is rászédhetett vele valakimást.

Érdekes apróságok az állatvilágból.

A mókust általában káros állatnak tartják. Különösen az erdészek hirdetik, hogy óriási károkat okoz a rügyek lerágásával. Megállapíthatjuk, hogy a mókus nagy hasznot is csinál. Nagyon sok bogarat és hernyót pusztít el. A legutóbbi kutatások során például megállapították, hogy a veszedelmes fenyőfa pusztító hernyóknak a mókus legnagyobb irtója.

Érdekes dolog, hogy a róka a fiainak, ha még egészen kicsinyek, nem rendes módon hordja a táplálékot, hanem a félig megemésztett táplálékot a gyomrából öklendezi ki fiai számára.

A gabonapusztító hőrcsögnek akkora pofazacsokói vannak, hogy mindkét oldalon a válláig érnek.

A menyét a madár-tojásokat olyan módon viszi kölykeinek, hogy az alsó állkapcsának két szemfogával átüti a tojás héját, szemfogait abba beleakasztja és így viszi a tojást vackába.

Tanácsadó

G. A. A klárisból készült ékszereket sósvízben lehet tisztára mosni. Hogyha az ékszer nagyon piszkos, abban az esetben egy óra hosszat gyenge sóoldatba áztatjuk. Mindkét kezelés után a kláris ékszert tiszta vízzel mossa át. Miután a mosást elvégezte, puha gyapjuszöveggel törölje szárazra.

D. J. Nagyzerénd. A betegek számára rendelt kétszersültök különleges vegyszerek felhasználásával készülnek. Élesztő nincs bennük és sütőporokkal teszik a kenyeret likacsossá. — Nem ajánljuk, hogy otthon kísérelje meg a kétszersült készítését. Sokkal helyesebbnek tartjuk, ha vékony szeletekre vágott fehér kenyeret megpirít és így teljesen kiszáritott állapotban fogyasztja. Az sem baj, ha egy kissé pirítás alkalmával a kenyér mégé. A szénrészecskék ugyanis jó hatással vannak az emésztésre és különösen a gyomor- és bélhurutos megbetegedéseinek gyógyszerképpen szerepelnek.

M. I. A színes villanylámpák, amelyeket hirdetéseknek és cégfeliratoknak alkalmaznak, nem fémszálasak. Az ilyen lámpák tulajdonképpen légüres üvegcsővek, amelyekbe különleges gá-

zok izznak. A vörösfény például neon-gáz izzása által keletkezik. Ha ebbe néhány csepp higanyt tesznek, a lámpa fényes lesz.

B. A. Buziás. Levelét megkaptuk és örülünk, hogy gyomorfekélyére jó orvosságot talált. Mindenesetre az Ön által irt ezerjófű és cickafarkból főzött herbatea általánosan használatos házigyógyszer. Természetesen csak orvosi ellenőrzés és vizsgálat után lehetett volna biztosan megállapítani, hogy a gyógyulást valóban e házi tea idézte-e elő? Erdemesnek tartjuk azonban levelének azon részét is leköszölni, hogy Ön naponta 3-szor egy-egy deci teát ivott a fenti növényekből főzve evés előtt egy órával és kétéves gyomorfekély betegségéből kigyógyult.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőikért: Ifj. T. S. Vadász, G. A. Apanagyfalu, Z. L. Gálospetri, S. F. Csanálos, V. J. Tordátfalva, D. A. Csegez, B. B. Erősd.

Előfizetőinkhez! Amint megelőző számunkban közöltük, a f. évre szóló könyvnaptárunk megjelent. A naptár szélküldése megkezdődött és fokozatosan megküldjük mindazon előfizetőinknek, akik előfizetéseikkel 1939. évi dec. 31-ig rendben vannak. Természetesen, hogy minden naptárigénylőnek nem küldhetjük meg egyszerre, hiszen több ezer példány szélküldéséről van szó, ezért felkérjük előfizetőinket, hogy várják be türelemmel, amíg a naptár megérkezik hozzájuk és ne reklamáljanak nálunk idő előtt, mert mi mindent elkövetünk, hogy a jogosultak rövid időn belül hozzájussanak naptárjukhoz. — Azért nem lehetséges, hogy mindenki-nek egyidőben küldhessük meg a naptárt, mert bizonyos beosztást kell csinálnunk és így lehetetlen, hogy minden előfizető egyszerre jusson hozzá naptárjához. Ez a megelőző években is így volt, szükséges a beosztás, hiszen a célunk az, hogyha egy kissé később is, de megfelelő elküldés mellett, mindenki kézhez vehesse naptárját.

Vidéki megbízottaink az újévben is folytatják előfizetőink, illetőleg a hátrálékosok felkeresését. Felkérjük mindazon előfizetőinket, akik még nem fizették ki hátrálékaikat, szíveskedjenek megbízottunknak szabályszerű nyugta ellenében ezt megtenni. Megbízottaink ezidő szerint a következő megyéket keresik fel: Kováts Endre Bihar megyének margittai, székelyhídi, szalárdi,

nagyváradai és élesdi járásait, Tóth Imre Arad megyének azon részeit, ahol még nem járt, Török István Alsófehér és Torda megyéket, míg Vinczeffy Sándor Csik megyének gyergyói járását.

Felkérjük azon új házasságokat, akiknek az egyévi ingyen lapküldés már megszűnt, illetve a lejárat közeledik, hogy közöljék velünk azon szándékukat, hogy hajlandók-e továbbra is megtartani lapunkat, mint rendes, vagyis fizető előfizetők, mert kiadóhivatalunk az év lejáratkor minden értesítés nélkül megszűnteti az új házasságoknak a lapküldést, ha megelőzőleg nem nyertünk értesítést arról, hogy a lapot megtartják, mint rendes előfizetők. Ezt azért szükséges tudnunk, mert ha értesítést nem küldenek, megtörténhetik, hogy egy pár szám kimarad és a folytonosság ezáltal megszakad. Tehát előre közöljék megmaradási szándékukat.

Szükségesnek tartjuk még azt is közölni, hogy az új előfizetők részére is megküldjük a könyvnaptárt abban az esetben, ha legalább egy félévre előre beküldik a díjat.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: T. I. Buza 75 (r. 1940. jul. 1-ig), D. J. Mezózah 150, B. K. Margitta 150 (1934-re), özv. Sz. A.-né Olthévíz 1463, Magyarberetről: R. P. 150, R. S. 150, B. F. 150, R. J. A. 150 és R. E. 150, Ifj. L. M. Magyarremete 230, V. J. Nagyakucs 455 (r. 1939. dec. 31-ig), F. S. Marosludas 150, Sz. S. Barót 150, D. K. M. Kraszna 150, L. J. Dés 150 lej (előfizetési díjat megkaptuk, ez azonban nem 1939-re, hanem csak 1938-ra szól), Cs. Sz. P. Kispereg 105, Sz. M. Vadász 275, G. K. Erdőhegy 155, B. I. Galsa 155, K. K. Gyulavarsánd 155, Ifj. B. P. Nagyvarjas 155, Sz. M. Apanagyfalu 150, Ifj. K. M. Belényesujlak 155, V. B. Érköbölkut 405, K. G. Tóti 150, Örvéndről: P. I. 150, M. M. 150 és B. M. 150, T. F. Mezőtelegd 155, Cs. G. Nagybaccon 155, S. J. Petrila 155, Cs. B. Haró 155, D. Á. Krizba 105, Ö. R. I. Krizba 155, T. J. Zajzon 155, D. S. Arapatak 150, B. B. Erősd 330, K. O. Hadikfalva 155, M. J. Cőfalva 155, O. L. Kézdimárcosfalva 155, H. A. Málnás 155, H. M. Hidvég 155, A. K. Dálnok 150, Selymesilosváról: P. A. 150, Gy. A. 150 és K. P. 150, H. J. Vilverde 500, A. P. Bözdüjfalu 300, H. Gy. Felsősebes 150, P. J. Mármárossziget 155, B. Zs. Déva 300, K. F. Ant 305, Sz. K. S. Mezőhaj 205, P. A. Élesd 150, G. I. Szigetfalu 150, F. M. Sztancsafalva 150, Sz. B. Bihar diószeg 1796, L. K. Szamosardó 305, P. A.-né Avasujváros 155, Id. Sz. J. Marosbogat 300, özv. V. J.-né Erdőgyarak 155, S. A. Mezőörményes 605, T. A. Datk 150 L.